

В резултат от трудовата миграция, за последните 10 години почти 400 000 души са променили местожителството си.

Над 30 на сто от тях са се заселили в столицата

(Данните са от проучване на БСК за състоянието на пазара на труда)

1. Динамика на заетите, наетите и самонаетите лица в периода 2000-2011 г.

- **Броят на заетите лица за периода 2000-2011 г.** се е увеличил с 95.4 хил. души, а спрямо кризисната 2008 г. е намалял с 415.9 хил. души.
- **Броят на наетите лица за периода 2000-2011 г.** се е увеличил с 92.6 хил. души, а спрямо кризисната 2008 г. е намалял с 339.0 хил. души.
- **Броят на самонаетите лица за периода 2000-2011 г.** се е увеличил с 2.8 хил. души, а спрямо кризисната 2008 г. е намалял с 76,9 хил. души.

Данните на Агенцията по заетостта (АЗ) показват, че през разглеждания период **коефициентът на заетост на младежите (15-24 г.)** намалява с 2.8 п.п. и е 19.1%, а този на възрастните работници намалява с 0.2 п.п. и е 43.9%. **Вследствие на кризата спадът в заетостта при мъжете е по-голям от този при жените.** Въпреки това, заетостта сред мъжете продължава да е по-висока от тази сред жените и средно за шестте месеца на 2010 г. коефициентът на заетост при мъжете е 60.3%, а този при жените е 55.3%. Освен това, намалява броят на самостоятелно заетите (с 24.9 хил.), на наетите лица (със 105.3 хил.) и на неплатените семейни работници (със 1.4 хил.).

2. Намаление на наетите лица за 2011 г.

Същественото намаление на наетите лица за периода се дължи основно на намалението на работещите в частни предприятия с 88.2 хил. души.

От икономическите сектори най-съществено е намалението на заетостта в сектор „Индустрия“ (със 105.8 хил.), което се дължи на големите изходящи потоци от съкратени лица от преработващата промишленост и строителството. В сравнение със същия период на предходната година, броят на заетите в преработващата промишленост намалява средно с 62.2 хил.д., а заетите в строителството намаляват с 47.2 хил.д. Повишава се броя на заетите лица в икономическа дейност „Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване“ със 10.2 хил. д.

Работните места за безработни без квалификация са се увеличили от 72,8 на сто за I-во шестмесечие на 2010 г. на 75,8 на сто за същия период на 2011 г. Продължава практиката по програмите на Агенцията по заетостта за временна и нискоквалифицирана заетост да се разкриват само работни места с ниско качество, които изискват ниска квалификация.

3. Вътрешна миграция на населението. Кой остава да работи в малките населени места?

За последния 10-годишен период (2000-2010 г.) лицата, които са променили своето местоживееене в страната от едно населено място в друго, са 379 181 души. По-голямата част от тях (64.5 на сто) мигрират извън рамките на областта, в която са живеели. С най-голям относителен дял от променените местоживееенето си са лицата, заселили се в областите София (столица) - 32.1 на сто, Варна - 10.8 на сто, Пловдив - 7.7 на сто, и Бургас - 5.5 на сто.

4. Лица, завърнали се от чужбина.

Не се оправдаха очакванията за имигранска вълна (завръщане в страната) и за попълване на дефицита от качествена работна сила в резултат на финансовата криза и ръста на безработицата в страните от ЕС.

Данните показват, че за 30-годишен период (1980-2011 г.) само 233 463 лица са се завърнали от чужбина в България. Това са български граждани, завърнали се в страната след престой в чужбина повече от една година.

Преобладаващата част от тях (73 на сто) са пребивавали от една до пет години в чужбина, 17.1 на сто - от шест до десет години, и само 7,2 на сто за установилите за период повече от 11 години.

Всеки шести се е завърнал от Руската федерация - 16.1 на сто, а завърналите се от Испания са 9.3 на сто, от Германия - 9.2 на сто, от Гърция - 9.1 на сто, и т.н.

Преобладават прибралите се в страната лица са със средно образование - 45.8 на сто, с висше образование са 34.1 на сто, с основно - 13 на сто. Броят на завърналите се се увеличава след 2006 г. През 2006 г. в страната са се завърнали 9 467 (4.4 на сто) български граждани, през 2008 г. - 15 288 (7.1 на сто), а през 2010 г. техният брой достига 23 811 или 11.1 на сто от всички завърнали се в страната.

5. Население в трудоспособна възраст.

Данните от преброяването показват, че 4 576 904 души са в трудоспособна възраст. Това са 62.2 на сто от населението в страната, като 52.5 на сто от тях са мъже, а останалите 47.5 на сто са жени. В София има най-висок относителен дял на населението в трудоспособна възраст – 66.5%, следват областите Благоевград и Смолян с по 64.7%. С най-нисък дял на населението в трудоспособна възраст е област Видин – 54.8%.

6. Население под трудоспособна възраст.

Броят на населението под трудоспособна възраст е 1 039 949, или 14.1 на сто от цялото население. Около 3/4 от лицата под трудоспособна възраст живеят в градовете - 72.6 на сто, 27.4 на сто - в селата. С най-висок относителен дял на населението под трудоспособна възраст е област Сливен – 18,3 на сто, следват Бургас – 15.6 на сто, Пазарджик – 15.4 на сто, Търговище – 15.2 на сто, Варна и Шумен - 15 на сто. Най-малък е делът на населението под трудоспособна възраст в Габрово – 11.8%, Перник – 12.1 на сто, Кюстендил – 12.3 на сто, и Велико Търново -12.4 на сто.

7. Население над трудоспособна възраст.

Броят на населението над трудоспособна възраст (1 747 717 лица) продължава да расте и достига до близо една четвърт от населението на страната (23.7 на сто). Областите с най-висок дял на възрастно население над трудоспособна възраст са Видин – 32.4 на сто, Габрово – 30.6 на сто, Монтана – 29.6 на сто, Ловеч – 29.5 на сто. Най-нисък е делът на населението над трудоспособна възраст в област Благоевград и град София - по 20.4 на сто, Бургас и Кърджали – 21.0 на сто, Сливен – 21.8 на сто.

8. Образователна структура на населението.

Данните показват, че е налице ясно изразената тенденция на увеличение на броя и дела на населението с висше и средно образование, при същевременно намаляване на броя на хората с основно и по-ниско образование.

- **Броят на лицата с висше образование е 1 348.7 хил., или всеки пети (19.6 на сто) е висшист.** В сравнение с предходното преброяване, относителният дял на висшистите се увеличава с 5.5 процентни пункта. Жените завършват значително по-често висше образование от мъжете. Жените с висше образование са 791.8 хил. жени (22.3 на сто), а мъжете висшисти са 556.9 хиляди (16.7 на сто). В регионален аспект най-образовани са жителите на област София-град, където всеки трети (36.8 на сто) е с висше образование, което е и почти два пъти по-високо от средния дял за страната. Следват областите Варна и Пловдив, където относителният дял на висшистите е съответно 23.7 и 19.4 на сто. С най-негативна образователна структура по отношение на дела на лицата с висше образование са областите Кърджали (10.3 на сто), Търговище (11.5 на сто) и Разград (11.6 на сто).

- **Завършилите средно образование са 2 990.4 хил. (43.4 на сто),** като за последните десет години увеличението също е 5.5 процентни пункта. Относителният дял на мъжете със средно и по-високо образование е 63.6 срещу 62.4 на сто при жените.

- **Броят на неграмотните лица е 112 778.** Най-висок е делът на неграмотните лица сред населението на област Сливен (5.7 на сто), Кърджали (5.2 на сто), Силистра (3.8 на сто) и Ямбол (3.0 на сто). Най-нисък е делът на неграмотните в София-град (0.4 на сто), Перник (0.5 на сто), Габрово (0.6 на сто), Русе и Велико Търново, съответно - по 0.8 на сто и 0.9 на сто.

